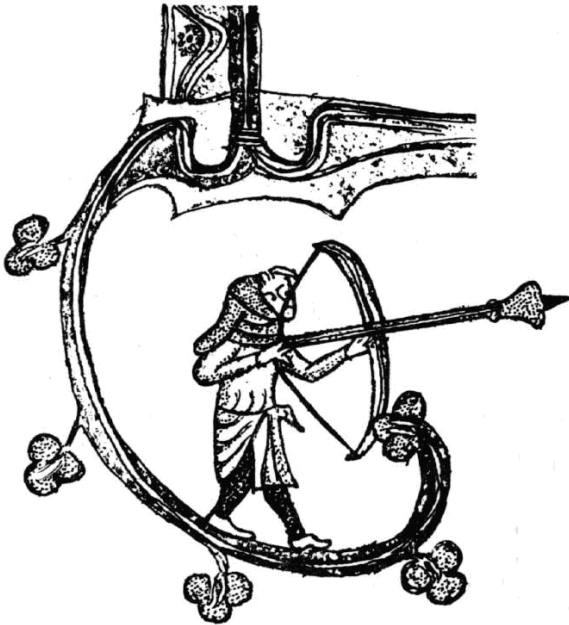

GLOSSAE

ΓΛΩΣΣΑΙ

I / 2011

Glossa ry. on monitieteinen keskiajan tutkimuksen seura.

verkko-osoite: www.glossa.fi

postiosoite: Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki

tieteellinen verkkolehtemme MIRATOR: www.glossa.fi/mirator

Glossae-lehti on yhdistyksen jäsen- ja tiedotuslehti

- ilmestyy neljä kertaa vuodessa; nyt 13. vuosikerta
- toimituskunta: Mervi Suhonen, Teemu Korpijärvi, Pia Lempiäinen
- aiemmin ilmestyneet numerot: www.glossa.fi/glossae

Latinankielinen sana glossa tarkoittaa kommenttia tai tulkintaa.

Esimerkiksi keskiaikaisissa käsikirjoituksissa on *glossae*, reunahuomautuksia.

Glossae-lehdessä julkaistaan keskiajan tutkimukseen liittyviä pikkuartikkeleita, uutisia ja keskustelua. Tässä numerossa:

Puheenjohtajalta	3
Glossa ry:n sääntömääräinen kevätkokous: kutsu	4
Glossan hallitus 2011	5
<i>Rose-Marie Peake</i> : Voi tätä historiattomuutta!	11
<i>Charlotte Vainio</i> : Döttrar och hustrur i medeltidens Sverige	15
<i>Sanna Supponen</i> : Keskiajan opintopiiri Helsingin yliopistossa	18
Opintopiiri Beowulfista ja saagoista.....	19
Keskiajan arkeologian kurssi	20
Elektroninen kirjahylly	22
Turun keskiaikamarkkinat 2011.....	23

Glossae I / 2011
määrä: 120 kpl
Helsinki, Unigrafia
2011
ISSN 1455-9153

Glossae II / 2011
ilmestyy toukokuussa
Aineisto 30.4.2011 mennessä
toimittajalle: Mervi Suhonen
misuhone@mappi.helsinki.fi

Hyvä Glossan jäsen,

Huolimatta hyytävistä pakkasista, jotka ovat houkuttelleet jäämään sohvan lämpöön, on Glossan alkuvuoden tapahtumissa riittänyt kiinnostunutta yleisöä.

Edellisessä Glossaen numerossa kerrottiin jo Tieteiden päivien tapahtumista tammikuun alkupäivinä, ja sen jälkeen olemme jo ehtineet kokoontua kuuntelemaan Charlotte Vainion esitelmää koskien Ruotsissa keskiajalla vallalla ollutta holhousjärjestelmää.

Vainio esitelmöi äidinkielellään ruotsiksi, ja siten saimme tilaisuuden palvella jäseniämme myös toisella kotimaisella kielellä. Vaikka Glossa perustettiin virallisesti kaksikieliseksi yhdistykseksi - perustajajäsenissä oli useita suomenruotsalaisia vaikuttajia - on tästä käytännön syistä pitänyt myöhemmin luopua. Mieluusti kuitenkin vastaanotamme niin esitelmäehdotuksia kuin juttuja jäsenlehtemme myös ruotsin kielellä.

Toimintamme jatkuu viime vuonna suosion saaneet elokuvailtapäivän merkeissä. Odotamme teitä myös Glossan vuosikokoukseen ja kuuntelemaan sen yhteydessä pidettävää dosentti Antti Ruotsalan esitelmää.

Tapaamisiin,
Vi ses,

Elina Räsänen
puheenjohtaja

Glossa ry:n sääntömääräinen kevätkokous

torstaina 31.3.2011 klo 17.30

Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6, Helsinki).

Kokoustilana on **sali 313** talon 3. kerroksessa, hissinvieressä.

Kaikki Glossa ry:n jäsenet ovat lämpimästi tervetulleita!

Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat: vuoden 2010 toimintakertomus, tilinpäätös ja tili- ja vastuuvapauden myöntäminen vuoden 2010 hallitukselle sekä mahdollisia muita asioita, jos niitä on etukäteen kirjallisesti esitetty hallitukselle.

Samana iltana

klo 18.15 kuulemme kevätkokouksesitelmän:

Antti Ruotsala, yleisen historian dosentti, HY:

**Vilhelm Rubruk ja *Itinerarium* – fransiskaani
mongoli-imperiumissa**

Esitelmä perustuu teokseen *Matka Mongoliaan vuosina 1235–1255*, joka ilmestyi suomennoksena 2010. Ruotsala on kirjoittanut siihen johdannon ja viitteet.

Esitelmä on **Tieteiden talolla salissa 312**. Kuuntelemaan ovat tervetulleita sekä kevätkokouksen osanottajat että muut aiheesta kiinnostuneet. Aikaa kysymyksille ja keskustelulle on klo 20:een asti.

Glossa ry.:n hallitus 2011

Hallituksen jäseniä pyydettiin kirjoittamaan omasta keskiaikakiinnostuksestaan sekä tehtävistään tai toiveistaan Glossa ry.:ssä tänä vuonna. Tyylin ja tekstin pituuden kukin valitsi itse.

Tässä hallituksen toimihenkilöt esitellään ensin ja sitten ovat vuorossa muut jäsenet sekä varajäsenet.

Osa hallituksen jäsenistä on ollut mukana jo useita vuosia ja he esittäytyvät nyt vain lyhyesti. Uusiin hallituksen jäseniin on nyt hyvä mahdollisuus tutustua. Hallituksen jäsenten sähköpostiosoitteet ovat Glossan verkkosivuilla.

Elina Räsänen, FT, puheenjohtaja

Olen taidehistorioitsija ja toimin tämän lukuvuoden määräaikaisena yliopistonlehtorina taidehistorian oppiaineessa Helsingin yliopistossa. Tutkimusaiheeni koskevat myöhäiskeskiajan kuvia erityisesti Itämeren piirissä, niiden moniaistista vastaanottoa sekä ikonografian kysymyksiä. Pyhä Anna itse kolmantena -aiheisia puuveistoksia käsittelevä väitöskirjani ilmestyi vuonna 2009. Olen kiinnostunut myös taidehistorian tutkimustraditioista ja viimeistelen parhaillaan artikkelia, joka koskee taiteentuntijuuden eli konossöörityden käytäntöjen uudelleentulkintaa.

Jesse Keskiäho, FM, varapuheenjohtaja, verkkojulkaisu Miratorin päätoimittaja

Viimeistelen Helsingin yliopistossa väitöskirjaani varhaiskeskiaikaisesta unia ja näkyjä koskevasta ajattelusta.

Rose-Marie Peake, FM, sihteeri ja jäsensihteeri

Kirjoitin graduni v. 2008 kolmen keskiaikaisen mystikkonaisen pyhiinvaelluksista, mutta väitöskirjassani hyppään uuden ajan alkuun. Helsingin yliopiston yleisen historian jatko-opiskelijana tutkin nyt pariisilaisen katolisen uudistajan Louise de Marillacin (1591-1660) mystiikkaa ja laupeudentöitä lähetystyön näkökulmasta ja osana kristillisen hyväntekeväisyyden pitkää perinnettä. Keskiajassa minua kiehtovat mm. mystiikka, sukupuolen merkitys, arki ja kaikenlainen kulttuuri.

Anne Tucker, HuK, taloudenhoitaja

Olen Anne Tucker, maisterivaiheen opiskelija Helsingin yliopistosta. Sain graduni valmiiksi joulukuussa 2010, aiheena ”Piispat, paikallisväestö ja juutalaisvainot Reininmaalla ensimmäisen ristiretken aikana vuonna 1096.” Aion valmistua tänä keväänä jonka jälkeen suunnitelmistani on hakea jatko-opiskelijaksi.

Minua kiinnostaa juutalaisten ja kristittyjen väliset suhteet keskiajalla niin sosiaalisesta, poliittisesta kuin uskonnollisesta näkökulmasta. Juutalaiset olivat mielenkiintoinen vähemmistöryhmä läntisessä kristikunnassa, kun toisaalta heitä suvaittiin kristinuskon ja juutalaisuuden läheisen historian vuoksi, mutta toisaalta heitä syytettiin muun muassa Kristuksen murhaamisesta ja koronkiskonnasta. Lisäksi minua kiinnostaa paaviuden historia, piispat, investituurariita ja Pyhä saksalais-roomalainen keisarikunta.

Olen hyvin otettu kutsusta Glossa ry:n hallituksen jäseneksi ja rahastonhoitajaksi. Mielestäni Glossan toiminta on tärkeä forum keskiajan historiasta innostuneille tutkijoille, tieteentekijöille ja harrastajille. Glossan toiminta myös välittää yleisölle laadukasta, ajantasalla olevaa tieteellistä tietoa keskiajan historiasta. Itse kiinnostuin keskiajan historiasta sen takia, että kaikki puhuivat pimeästä keskiajasta ja kauhistelivat sitä. ”Pimeän” keskiajan tutkiminen johdatti minut mielenkiintoisille poluille, jotka antoivat valoa tuohon erittäin mielenkiintoiseen aikaan.

Jenni Kuuliala, FM, tiedottaja

Olen tutkija ja historian jatko-opiskelija Tampereen yliopistossa, ja kirjoitan parhaillaan väitöskirjaani vammaisista lapsista 1200-1300 -luvulla. Muita kiinnostuksenkohteitani keskiajantutkimuksessa ovat erityisesti hagiografia ja pyhimyskultti, kansanperinne sekä lääketieteen, terveyden ja sairauden historia.

Mervi Suhonen, FM, Glossaen toimittaja

Olen koulutukseltani arkeologi ja alani pätkätyöläinen. Työnantajani on viime aikoina useimmiten ollut Helsingin yliopisto tai jokin siellä toimivista projekteista, mutta pidän avoinna monia muitakin hyviä vaihtoehtoja. Keskiajan materiaallinen kulttuuri on tullut minulle tutuksi kaivauksilla erityisesti Turussa ja Viipurissa. Tutkijoilta, joihin olen tutustunut Glossan

välityksellä, olen oppinut ja oppimassa paljon keskiajan henkisestä kulttuurista. Erityisesti minua kiinnostaa Itämeren piiri, jonka ihmisten, tavaroiden ja ideoiden liikenteestä Suomen konkreettinen keskiaikainen löytöaineisto on valtaosin peräisin.

Teemu Korpijärvi, HuK, Glossaen toimituskunnan jäsen

Olen uusi tulokas Glossan tehtävissä nyt vuonna 2011. Hallituksen varajäsenenä ja vailla tarkempaa vakanssia auttelen Piian kanssa Merviä Glossaen toimittamisessa. Perustutkinto-opiskelijana en vielä ole järin ansioitunut tutkija, mutta sydänkeskiajan Englanti, Mare Germanicumini yli tapahtuva kauppa, keskiajan kaupan rakenteet yleensä ja keskiaikaiset laivat kiehtovat minua. Erityisen kiinnostunut olen kaupankäynnistä ja kruunun suhteesta siihen vuosien 1066–1266 välisen ajan Englannissa ja Pohjoismaissa monipuolisine ulottuvuuksineen ja komplikaatioineen.

Kirjoitankin Helsingin yliopistossa opinnäytetyötä yleisessä historiassa aiheena ”pohjoismaisten kauppiaiden lupakirjojen luonne ja legitimiteetti kuningas Henrik III:n ja hänen holhoojahallituksensa aikana Englannissa vuosina 1221–1266”. Elän uskossa, että tekstistä nousee jossakin vaiheessa nykyistä työnimeä iskevempi kansioitsikko.

Vapaa-ajallani tykkään lukea paljon, harrastan erilaisia liikuntalajeja ja kokkailen – joskus myös keskiaikaisilla resepteillä. Harrastan jonkin verran järjestötoimintaa myös Glossan ulkopuolella. Minusta yhdistyksemme toiminnassa erityisen arvokasta on tieteen tekijöiden ja alan harrastajien kohtaaminen. Tämä on tärkeää murrettaessa pinttyneitä käsityksiä maakuopassa asuvista, lukutaidottomista ja säkkeihin pukeutuneista junteista keskiajan Euroopan tyypillisinä asukkaina. Mielestäni Glossa on tuonut myös ansiokkaasti esiin Euroopan ja Pohjolan yhteyksiä keskiajan Eurooppaa ympäröivään maailmaan ja latinalaisille ihmisille vieraampiin kulttuureihin.

Toivon, että Glossa jatkaa vastaisuudessakin laajalla ja monipuolisesti siivistävällä yleisöohjelmalla.

Piia Lempiäinen, HuK, Glossaen toimituskunnan jäsen

Olen viidennen vuoden Suomen ja Pohjoismaiden historian opiskelija Helsingin yliopistosta. Minua kiinnostavat erityisesti pukeutumisen historia ja vaateterminologia sekä muodin ja sosio-ekonomisen aseman suhde tosiinsa keskiajalla ja varhaisella uudella ajalla. Kandidaatintutkielmassani tar-

kastelin vaateterminologiaa Suomen keskiaikaisissa testamenteissa ja tällä hetkellä kirjoitan artikkelia 1500-luvun tanskalaisten kaupunkilaisnaisten vaatetuksesta yhdessä MA Camilla Luise Dahlin kanssa. Glossassa toimin Glossae-lehden toimituskunnassa, ja näen yhdistyksen tärkeimpänä tehtävänä keskiajantutkijoiden saattamisen yhteen sekä akateemisten aktiviteettien, että rennomman yhdessäolon merkeissä.

Mari Isoaho, FT, hallituksen jäsen

Olen tutkijana nuori, mutta elämäkokemukseltani jo – no jos en nyt aivan vanha mutta sanotaanko että sinne päin... Leimallista keskiaikaharrastukselleni on että sitä ei ole. Tarkoitan siis sitä, että tutkin keskiaikaa työkseni, ja kaiken vapaa-aikani annan laajalle perheelleni, ulkoilulenkkeille koirani kanssa, sekä suurelle intohimolleni, flamencolle. Lisäksi tarvitsen paljon aikaa pelkkään ikkunasta ulos tuijotteluun.

Kiinnostukseni keskiaikaan liittyy laajempaan ihmiskunnan mysteeriin. Mitä ajattelivat kaltaisemme ihmiset toisessa ajassa aivan toisenlaisissa elinolosuhteissa? En ole koskaan pitänyt nykyihmistä saavutuksineen mitenkään erityisen fiksunä, vaan uskon että sama äly, tunne olemassaolon kosminen ihme on koskettanut meitä kaikkia tallajia kaikkialla maapallolla kaikkina aikoina. Minua värisyttää yhtäläillä seistä kivikauden autioilla asuinpaikoilla, poimia hiekasta iskoksia ja kaapimia käteeni, kuin nuuskia kosteita linnanraunioita, tai lukea vanhoja kronikoita, joista mikään ei enää paljasta kuin parhaimmillaankin vain aavistuksen siitä, mitä on ollut ennen. Tämän mysteerin tunteen jaan varmasti lukuisten kaltaisten historiasta kiinnostuneiden kesken.

Olen opiskellut historianläksyini Oulun yliopiston Historian laitoksella, jossa aloittaessani vuonna 1991 vallitsi täysi vapaus lukea arkeologiaa, yleistä, skandinavian, tai aate- ja oppihistoriaa mielin määrin. Minusta tuli melkein arkeologi, osallistuin lukuisilla kaivauksille Pohjois-Suomessa, ja johdin harvinaisen kivikautisen ”rivitaloasumuksen” kaivauksia Kierikissä joskus 90-luvun loppupuolella. Samoihin aikoihin uskalsin ottaa silloisen Joensuun yliopiston historian professori Jukka Korpelan rohkaisemana Venäjän keskiaikaiset tekstit käsittelyyni. Kyllästyin arkeologien keskinäiseen riitelyyn ja uppouduin kirjallisten lähteiden maailmaan. Kun graduni Aleksanteri Nevskin kuvan kehitymisestä keskiajan Venäjällä sai kiitosta ja pääsin historiatieteiden tutkijakouluun, latu lähti vetämään kohti tutkijanuraa.

Väittelin samasta aiheesta vuonna 2006, ja pääsin muutama vuosi sitten Helsingin yliopiston Tutkijakollegiumiin. Tällä hetkellä valmistelen kirjaa, jossa tutkin venäläisten kronikoiden kuvaa arokansoista.

En ole aiemmin ollut mitenkään aktiivisesti mukana Glossan toiminnassa, mutta olen nauttinut suuresti sen tarjoamista loistavista ja kiinnostavista esitelmistä ja seminaareista. Toivon että voisin antaa panokseni Kollegiumista käsin niiden järjestämiseen myös jatkossa.

Olli-Pekka Kasurinen, HuK, hallituksen jäsen

Opiskelen Helsingin yliopistossa. Kiinnostuksen kohteenani on Britannian historia varhais- ja sydänkeskiajalla.

Alpo Honkapohja, FM, hallituksen varajäsen

Työskentelen Helsingin yliopistossa väitöskirjan parissa, tarkoituksena tehdä käsikirjoituksesta Trinity College Cambridge O.1.77. sähköinen verkkoeditio, joka toimii tutkimustyökaluna sekä lääketieteen historian että kielitieteen tutkijoille.

O.1.77. on taskukokoinen käsikirjoitus (n. 10 x 7.5 cm), jota säilytetään Cambridgessä, Trinity Collegen kirjastossa. Käsikirjoitus sisältää joukon keskienglannin ja latinankielisiä lääketieteen piiriin kuuluvia tekstejä, mukaan lukien astrologiaa, ravitsemusoppaita sekä taulukoita virtsojen avulla tehtäviä diagnooseja varten. Se on paikannettavissa Lontoon alueelle ja 1400-luvun jälkipuoliskolle.

Sini Kangas, FT, hallituksen varajäsen

Olen Euroopan historian tutkijatohtori Helsingin yliopistossa. Tutkimusaiheitani ovat ristiretket, kristityn pyhän sodan historia, lapsisotilaat. Glossan hallituksessa on toiminut sihteerinä, puheenjohtajana ja nyt varajäsenenä.

Reima Välimäki, HuK, hallituksen varajäsen

Olen 26-vuotias graduntekijä Turun yliopiston yleisen historian oppiaineessa. Kiinnostukseni keskiaikaan alkoi luettuani viidennellä luokalla Walter Scottin *Ivanhoen*, mutta on yliopistossa vakiintunut temppelelherroja vä-

hemmän salaperäisiin kerettiläisiin. Graduni käsittelee inkvisiittorin käsitystä harhaoppisuudesta, kerettiläisyyden luokitteluja ja tiedon tuottamista celestiinibenediktiini Petrus Zwickerin johtamassa, valdesilaisia tutkineessa inkvisitiossa Stettinin kaupungissa, Pommerissa vuosina 1392–94. Tämän tematiikan ympäriltä olen kiinnostunut tiedosta, vallasta ja tekstuaalisuudesta sekä keskiajan kirkosta ja sen konflikteista, erityisesti sydän- ja myöhäis-keskiajan Pohjois-Euroopassa.

Näen keskiajantutkimuksen popularisoinnin tärkeänä. Olen työskennellyt useita vuosia Turun keskiaikaisten markkinoiden tuotannossa, ja istun viime vuonna tapahtuman taustavoimaksi perustetun Turun Suurtorin keskiaika ry:n hallituksessa. Historia ja keskiaika kiinnostavat edelleen ns. suurta yleisöä, ja mielestäni Glossalla on tehtävä myös popularisoinnin parissa. Tietoisuutta keskiajantutkimuksesta voi edistää omilla yleisöluennoilla ja yhteistyössä muiden historiallisten ja harrasteyhdistysten kanssa, mutta työn sarkaa on myös popularisoinnin arvostuksen kohottamisessa tutkijayhteisön sisällä. Tietokirjojen tai yleisesitysten kirjoittaminen tai vaikkapa kansalaisopiston kurssin opettaminen tulisi nähdä kiinteänä ja arvostettuna osana tutkijan uraa. Glossan ei tietenkään pidä keskittyä yksin popularisointiin, mutta aikana, jolloin tiedettä arvotetaan tuottavuuden ja hyödyn nimissä, laadukas tieteen popularisointi voi perustella kyseisen tieteenalan merkitystä yhteiskunnassa.

Vaikka humanististen tieteiden tutkimus ja opiskelu tuntuu olevan yhä suuremman paineessa ja puristuksessa, toivottavasti keskiajantutkimus jakaa edelleen – Glossan tukemana – elää ja voida hyvin, *vivere et valere*.

Sari Katajala-Peltomaa, FT, Glossan yhteyshenkilö Tampereella

Olen yleisen historian dosentti Tampereen yliopistosta, yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksiköstä. Tutkimuskohteitani ovat eletty usko, perhe ja sukupuoli 1200-1400 -lukujen Euroopassa.

Pia Tolvanen, HuK, Glossan yhteyshenkilö Jyväskylässä

Opiskelen Jyväskylän yliopistossa Historian ja etnologian laitoksella pääaineenani Suomen historia. Pitkittyneen graduprojektini aiheena on sukulaisuus keskiajan Suomessa.

Voi tätä historiattomuutta! Laupeudentytärten esikuvat 1600-luvulla

Varmasti aika moni historioitsija saa itsensä silloin tällöin kiinni äimistelemästä, kuinka sekään menneisyyden henkilö ei taaskaan tunnu hoksaavan paikkaansa osana jotain pitempiaikaista ilmiötä.

Näin on käynyt myös minulle tutustuessani syvemmin väitöskirjani aiheeseen, Louise de Marillaciin (1591-1660). Perustaessaan 1630-luvulla Pariisiin köyhien auttamiseen keskittyneen puolihengellisen sisarkunnan ranskalaispyhimys oli vakuuttunut keksineensä jotain ennen näkemätöntä – vuosisataisesta traditiosta huolimatta.

Seurapiirejä ja kriisejä

Alkujaan aviottomana aatelissukuun syntyneen Louisen tie uskonnolliseksi vaikuttajaksi oli mutkainen. Matkaan mahtui niin kiivasta itsen ja kutsumuksen etsimistä parikymppisenä kuin elämänmittaista seurustelua Pariisiin vaikutusvaltaisimpien katolisten kanssa. Heistä moni oli hänelle sukua tai läheinen perhetuttu.

Hengellinen kutsumus löytyi aviomiehen kuoleman jälkeen 1620-luvulla. Tällöin Louise ryhtyi perustamaan yhdessä rippi-isänsä, Vincent de Paulin (1581-1660), kanssa puolihengellistä aktiivista sisarkuntaa, joka sai nimekseen les Filles de la Charité, Laupeuden tyttäret.

Ensin ruumis, sitten sielu

Yhteisön jäsenet omistautuivat köyhille ja sairaille huolehtien ruumiin vahvistamisen lisäksi myös oikeaoppisen katolilaisuuden välittämisestä. Tyttäret elivät nunnien lailla sillä erotuksella, että köyhyys-, naimattomuus- ja muut lupaukset olivat osittain epävirallisia ja yhteisön asuinpaikan ulkopuolella oli lupa liikkua.

Keskiaikaa tuntevalle historioitsijalle tytärten toiminnassa on paljon tuttua: yhteiskunnan alempiin tai keskikerrokseen kuuluvat naiset olivat tehneet täsmälleen samanlaista työtä jo vuosisatojen ajan muun muassa Alankomaissa (begiinit) ja Italiassa (penitentit) sekä Ranskassakin useissa erilaisissa yhteisöissä.

Pioneerihenkeä Kristuksen jalanjäljissä

Yhteisön merkitystä perustellessaan tai yhteishenkeä nostattaessaan yhtä hyvin Vincent de Paul kuin Louise de Marillac näkivät kuitenkin itsensä pioneereina.

Uraaurtavaksi kokemansa työn esikuvat kumpusivat pääasiassa kristinuskon merkkihenkilöiden maailmasta: kärsimysten läpi taistelleen huono-osaisten ystävän eli Kristuksen, apostolien, evankeliumien ”hyvien” naisten sekä ensimmäisten kristittyjen esimerkistä. Erilliset maininnat ansaitsivat myös Paavali, Pietari, Barnabas ja kuningas Salomo.

Oman aikansa vaikuttajista perustajat nostavat esikuvallisiksi vain kaikkein suurimmat nimet, jotka myös kuuluivat heidän lähipiiriinsä. Tyttärien peruslukemistoon kuului ensinnäkin Ordre de la Visitationin, Visitaation nunnakunnan isän François de Sales’in teos *Introduction à la Vie Dévote*. Katolisten seurapiirien kuningatar, mystikko Barbe Acarie alias Marie de l’Incarnation, oli myös suositeltava samastumiskohde. Ranskan uskonsodissa ja Henrik IV käännyttämisesä merkittäväällä tavalla toiminut paavi Klemens VIII pääsi niin ikään esikuvaksi.

Yhteisöllisyyttä pitkiä perinteitä kunnioittaen

Mitä taas muihin uskonnollisiin järjestöihin tulee, malleja haettiin asemansa vakiinnuttaneista pitkän perinteen sääntökunnista kuten benediktiiniläisyydestä ja augustinolaisuudesta.

Puolihengelliset yhteisöt sivuutettiin täysin siitakin huolimatta, että Pariisissa vaikuttaneissa charité-nimellä kutsutuissa uskonnollisissa veljeskunnissa naiset ja miehet olivat ruokkineet ja hoitaneet sairaita jo myöhäiskeskiajalta saakka. Samantyyppistä työtä tekevä italialainen penitenttiliike oli niin ikään rantautunut Ranskaan yli 100 vuotta aiemmin ja Pariisiinkin 1583.

Kaupungissa oli lisäksi toiminut jo 1200-luvun lopulta lähtien les Filles de Sainte-Avoye -niminen yhteisö, joka oli tosin muutettu kontemplatiiviseksi (suljetuksi) ursuliinikonventiksi 1622. Köyhien leskien auttamiseen keskittynyt Les Haudriettes -nunnakunta oli

puolestaan perustettu Pariisiin 1300-luvun alussa. Prostituoitujen turvakoti les Filles Pénitentes -järjestön suojissa ulotti niin ikään juurensa keskiajalle, 1400-luvun loppupuolelle.

Vain yksi hengellisten maallikkonaisten yhteisö sai maininnan, mutta se ei ollutkaan ranskalainen: Vincent de Paul kertoi vaikuttuneensa vierailustaan roomalaisnaisten yhteisössä, jota hän kutsui nimellä l'Hôpital de la Charité de Rome.

Paha paha nykyaika

”Pioneerien” sokeus oman kaupungin perinteikkäitä järjestöjä kohtaan tuntuu kummalliselta – olihan heidän tunnettava uskonnollinen kenttä perin pohjin. Tai ehkä asetelma ei sittenkään ollut niin outo: historiattomuudella leikittely saattoi olla tarkkaan harkittua.

Elettiin nimittäin Ranskan katolisen kirkon historian merkittävää taitekohtaa, jossa paikallinen ja perinteikäs oli vähä vähältä muuttumassa kirosanaksi. Ranskan kirkon itsenäisyyttä korostava henki oli Henrik IV kuoleman myötä 1610 väistymässä tehden tilaa sijaishallitsija Maria de' Medicin ja hänen poikansa Ludvig XIII ajamalle paavimyönteisyydelle. Trenton kirkolliskokouksessa puoli vuosisataa aiemmin jo kertaalleen hylätyt ajatukset katolisen kulttuurin yhtenäistämisestä kaivettiin nyt esille.

Pariisin uskonnollisissa piireissä koettiin näihin aikoihin kohahdus, kun yhä useampi hengenmies ja hurskas nainen irrottautui toteuttamaan uutta elämäntehtävänsä: rivakkaan ”kristillistämiskäsittelyyn” pääsivät niin kehnosti latinantavat maalaispapat kuin protestanttien houkutuksille alttiiksi koetut kansan syvät rivit. Viimeksi mainittu ihmisryhmä oli läheinen nimenomaan Laupeuden tyttärille, jotka pyrkivät levittämään oikeaa uskoa yhteiskunnan alakerroksista käsin.

Lähteet

La Compagnie des filles de la Charité aux origines: documents. Ed. Charpy, Élisabeth. Les Filles de la Charité, Paris, 1989.

Louise de Marillac, Écrits spirituels. Ed. Charpy, Élisabeth. Les Filles de la Charité, Paris, 1983.

Vincent de Paul, Conférences aux Filles de la Charité. Ed. Combaluzier, Fernand. Soeurs de Saint Vincent de Paul, Paris, 1952.

Yllä mainitut lähteet ovat saatavissa myös englanninkielisinä käännöksinä osoitteesta: <http://via.library.depaul.edu/vhc/>

Kirjallisuutta

Biver, Marie-Louise et Paul, *Abbayes, monastères, et couvents de Paris, des origines à la fin du XVIIIe siècle*. Editions D'Histoire et D'Art, Paris, 1970.

Diefendorf, Barbara B., *From penitence to charity: pious women and the Catholic Reformation in Paris*. Oxford University Press, New York, 2004.

Dinan, Susan E., *Women and poor relief in seventeenth-century France: the early history of the Daughters of Charity*. Ashgate, Hampshire, Burlington, 2006.

Rapley, Elizabet, *The Dévotes. Women and Church in Seventeenth-Century France*. McGill-Queen's University Press, Montreal, Kingston, London, Buffalo, 1990.

Tallon, Alain, *La France et le Concile de Trente (1518-1563)*. École française de Rome, Rome, 1997.

*Kirjoitus perustuu esitelmään Glossan ja Tucememsin yhteistilaisuudessa
Turussa 7.12.2010.*

Döttrar och hustrur i medeltidens Sverige En kort rättshistorisk jämförelse

År 1840 skrev riksarkivarie J. J. Nordström i ett bidrag till rättshistorien en beskrivning av den medeltida kvinnans rättsliga status. Han menade där att hustrun var underställd maken på samma sätt som en dotter var underställd sin fader. Nordström hänvisade till äldre sekulär rätt och menade att maken kunde ”utan ansvar inför verdslig öfverhet icke blott tukta henne efter godtycke, utan ock sälja och till och med bringa henne om lifvet”¹ En sådan beskrivning ger inte en särdeles positiv bild av kvinnans liv, till synes helt beroende av sin makes välvilja. Sedan kvinnohistoria, och sedemera genushistoria, vunnit mark och blivit etablerade vetenskaper har bilden av den medeltida kvinnan omvärderats och på många vis fyllts ut med betydligt mer nyanserade beskrivningar av den dåtida verkligheten. Däremot återstår mycket arbete, inte minst beträffande de nordiska kvinnornas tidigaste historia. För att beskriva denna tidiga historia utgör de svenska medeltida lagarna ett utomordentligt viktigt underlag. Däremot får man inte bortse från att lagarna är normativa till sin natur, och bör kompletteras med urkunder för att ge forskaren en så mångsidig och riktig bild som möjligt. Med detta som ledstjärna har jag med Magnus Erikssons lagar från mitten av 1300-talet och de drygt 16 000 urkunder som utfärdats under Magnus Erikssons lagars tid som utgångspunkt undersökt den medeltida hustruns rättsliga status. I det följande hoppas jag kunna visa på den synnerligen betydande skillnaden mellan en hustrus och en dotters rättsliga kapacitet.

I lagen kan man urskilja tre olika kvinnoroller; dottern, hustrun och änkan. En ung kvinna stod under sin fader och moders beskydd och var omyndig. Det har emellertid ofta antagits att även den medeltida hustrun var omyndig, eftersom det stod i lagen att maken skulle vara hennes målsman.² Eftersom målsman (fornsvenska: malsman) fortfarande är ett ord i bruk i det svenska språket idag, som en synonym för förmyndare, har det antagits att ordet hade samma innebörd även under medeltiden. I så fall skulle man mycket väl

¹ J. J. Nordström, Bidrag till den svenska samhälls-författningens historia: Efter de äldre Lagarne till sednare hälften av sjuttonde seklet, andra avdelningen, Helsingfors 1840, s. 60.

² Magnus Erikssons Landslag, Giftobalken IX.

kunna likställa en dotters rättskapacitet och en hustrus. Av de 16 000 urkunder som finns bevarade från Magnus Erikssons lagars tid, 1350-1442, är det ungefär 6 000 som på något vis rör kvinnor. Många är bara bevarade som register, korta sammandrag av vad det stått i en kanske förlorad urkund, men det finns också en mängd urkunder som vittnar om att kvinnor själva kunde vara aktiva. Faktum är att, förutom att kvinnor avgjort inte förekommer tillnärmelsevis lika ofta som män, inget skiljer urkunder utfärdade av kvinnor från dem utfärdade av män. Däremot finns det inga belägg för att en enda av dessa aktiva kvinnor skulle ha varit en dotter, enligt de ovan nämnda rollerna. Så vilka var då de aktiva kvinnorna? Änkor, eller hustrur?

Att genom urkunderna avgöra vem som var hustru eller inte är synnerligen vanskligt. "Hustru" användes nämligen som ett hedersepitet, snarare än som ett sätt att märka ut civilstånd. Den som benämndes hustru kunde alltså lika gärna vara en respektabel änka som en gift kvinna. Följdaktligen måste man gå andra vägar för att hitta gifta kvinnor. För en ytterst liten del av kvinnorna finns det någorlunda tillförlitliga genealogier, exempelvis genom Äldre svenska frälsesläkter, men som namnet antyder gäller det endast frälsekvinnor. För det stora flertalet kvinnor är man istället hänvisad till endast en urkund. I praktiken betyder det alltså att det måste nämnas i brevet att kvinnan var gift vid tillfället. De flesta hustrur som man på detta sätt hittar utfärdar brev tillsammans med sina makar, vilket medför en osäkerhet kring hustruns verkliga deltagande. För att vara helt säker på att en hustru själv kunde utfärda brev och vara aktiv i det juridiska livet helt utan inblandning från sin målsman, maken, måste man således hitta urkunder utfärdade av kvinnor, där maken nämns som varande vid liv, men inte deltagande i något skede av varken utfärdande eller själva den rättsliga händelsen.

Av de 6 000 urkunder som rör kvinnor är det drygt 700 som kan kategoriseras som köpebrev, där någon köper eller, vilket är betydligt vanligare, säljer jord. Av dessa 700 är det åtminstone 22 urkunder som uppfyller de ovan nämnda strikta kriterierna. Dessutom finns det över 200 urkunder där det inte går att avgöra om maken är vid liv eller inte. Det finns också drygt 700 donationsbrev där någon givit en gåva, företrädesvis en så kallad själågava till någon kyrklig inrättning. Av dessa är det åtminstone 15 brev som uppfyller kraven för att gälla en självständigt agerande hustru, och ytterligare ett par hundra där det är omöjligt att avgöra om det rör sig om en hustru eller en änka. Totalt finns det således bevarat åtminstone 37 urkunder där hustrur helt säkert själva förfogade över sin egendom. Detta tyder förstås knappast på en juridiskt och ekonomiskt oberoende matriark, men visar ändå på att samtiden inte såg hustrun som omyndig. Så vem var då omyndig?

I lagen specificerades tre olika grupper av omyndiga.³ Principen för alla tre grupperna var att den som var omyndig inte förväntades kunna ta ansvar för sina egna handlingar. Det betyder att vettvillingar, galna människor, var omyndiga och det tycks som om dessa inte förväntades någonsin kunna uppnå full rättslig kapacitet. Två grupper av omyndiga kunde dock vinna myndighet under vissa omständigheter. Detta gällde den som var ”overmagha” och den som var ”iumfru”. En overmagha var en man som ännu inte fyllt 15. När han fyllt 15 vann han av allt att döma full rättskapacitet, och blev myndig. En iumfru (jungfru) fick enligt lagen samma rättigheter som den myndige mannen när hon blev gift. Det har tidigare antagits att fadern var förmyndare för sin dotter så länge hon var ogift, och att denna förmyndarroll överfördes på maken vid giftermålet. Under tiden för Magnus Erikssons lagar tycks det emellertid inte ha varit fallet. Varken iumfrur eller overmagha förekommer alls som aktörer i urkunder. Av allt att döma var de helt omyndiga och fick varken sköta om sina egendomar eller juridiska göromål. Som ovan nämnts förekom det dock att hustrur helt självständigt skötte om sina egna affärer, vilket tyder på att den myndighet som kom med giftermålet inte överfördes till maken utan till kvinnan själv. Här ligger den stora skillnaden mellan en dotter och en hustru. En dotter var omyndig, medan en hustru var myndig på samma sätt som en vuxen man.

Det går emellertid inte att komma ifrån att kvinnor, oavsett om de var änkor eller hustrur, inte var ens i närheten av lika aktiva inom ekonomi och juridik som männen var. Det medeltida juridiska-ekonomiska livet kretsade kring männen, och utgjorde en mycket betydande del av männens liv. Kvinnorna fanns förvisso där, de kunde agera och de hade rättigheter och skyldigheter inför lagen, men samhället förväntade sig att kvinnorna skulle vara i hemmet, snarare än på tinget. Mycket forskning kvarstår för att ge oss en så trofast bild som möjligt av högmedeltidens kvinnor och män. Bland annat vore det mycket intressant att veta vilket värde människorna själva satte på den plats de hade. Resultaten hittills tyder på en indelning i privat / offentligt, men också på att kvinnorna själva ville ha den indelningen och alltså inte strävade efter juridisk och ekonomisk självständighet.

³ Detta enligt exempelvis Egnobalken VIII, Magnus Erikssons Landslag.

*Författaren är doktorand vid Helsingfors universitet
(kontakt: charlotte.cederbom@helsinki.fi).*

Keskiajan opintopiiri Helsingin yliopistossa

Viime syksynä syntyi ajatus perustaa keskiajasta kiinnostuneille seminaari- tai proseminaarivaiheessa oleville opiskelijoille suunnattu opintopiiri. Ajatus herättikin opiskelijoiden keskuudessa suurta kiinnostusta ja kolmen kokoontumisen jälkeen, se on jo osoittautunut kiinnostavaksi ja hyödylliseksi apuvälineeksi opiskelun oheen. Opintopiiriin on kevään aikana jo osallistunut kymmenkunta opiskelijaa fuksista kahdeksannen vuoden graduntekijään niin Suomen ja Pohjoismaiden historian kuin yleisen historian oppiaineen puolelta.

Opintopiirin perusideana on tuoda aiheesta kiinnostuneet opiskelijat yhteen ja antaa vertaistukea tutkielman teossa. Samalla syvennetään tietämystä ja jaetaan kokemuksia. Opintopisteitä toiminnasta ei tällä hetkellä saa ja ryhmä toimii opiskelijavetoisesti, mutta tämä ei ole herättänyt negatiivista vastakaikua, vaan osallistujat ovat olleet pelkästään innoissaan. Ryhmän taustalla siis vaikuttaa omaehtoinen kiinnostus aiheeseen, joka myös näkyy toiminnassa. Tapaamiset, jotka pidetään kerran kahdessa viikossa, muotoutuvat sisällöltään sen mukaan, mitä osallistujat haluavat tehdä. Niiden sisältöä ovat muun muassa opiskelijoiden omien tutkimusten esittely ja niistä yhdessä keskustelu, vierailuluennot, joilla alan tutkijat kertovat omasta työstään, ja yhdessä käsikirjoitusten lukemisen harjoittelu.

Tähän mennessä olemme saaneet jo kuulla HuK Lauri Hirvosen esityksen inkvisitiolähteiden käyttömahdollisuuksista tutkimuksen lähteenä, ja FT Sini Kankaan vierailuluennolla tutustuimme erään hänen artikkelinsa syntyyn ja keskustelimme tutkimuksen teosta yleisesti. Opintopiirillä on myös apuvälineenä oma Alma-ryhmä¹, johon kootaan niin hyödyllisiä linkkejä kuin osallistujien vanhoja tekstejä, joihin muut voivat tutustua. Tarkoituksena on myös antaa mahdollisuus pyytää kommentteja keskeneräiseen työhönsä työryhmän kautta.

Opintopiirin on tarkoitus muodostua pysyväksi ryhmäksi, joka jatkaa toimintaansa vaikka jäsenet vaihtuisivat. Näin toiminnan aikana kertynyt tieto

¹ Alma on Helsingin yliopiston sisäinen verkko. Luento- tai muille kurseille perustetaan usein oma työryhmä, jossa esimerkiksi luentomateriaalit ovat opiskelijoiden saatavilla etu- tai jälkikäteen ja jossa jaetaan muuta kurssiin liittyvää tietoa. (toimituksen lisäys)

kulkee eteenpäin ryhmän mukana ja edesauttaa keskiajasta kiinnostuneita opiskelijoita tulevaisuudessa. Esimerkiksi tutkimusaiheen valinnan suhteen on hyvä tietää, millaista tutkimusta alalla jo tehdään, vaikka vain ihan muiden opiskelijoiden toimesta.

Opintopiiri on jo osoittanut, että vertaistuen merkitystä opinnoissa tulisi korostaa entistä enemmän ja myös opetuksessa olisi hyvä suunnata voimavaroja yhä enemmän tutkimuslähtöiseen opetukseen: faktat oppii kirjoista, mutta tutkimaan oppii vain tekemällä. Keskiaikaa tutkiessa tämä vielä korostuu entisestään, sillä pelkästään kyky lukea lähteitä on riippuvainen monesta erikoistaidosta. Opintopiirin tarkoituksena ei kuitenkaan ole paikata opetuksessa olevia aukkoja, vaan antaa lisätukea tutkimuksen tekoon.

Keskiajan opintopiiri kokoontuu Historian oppiaineryhmän kokoushuoneessa aina parittoman viikon maanantaina kello 18–20. Mukaan ovat tervetulleita kaikki keskiajasta kiinnostuneet.

Kirjoittaja on opintopiirin koordinaattori.

Opintopiiri Beowulfista ja saagoista

Opintopiirin tarkoituksena on lukea suomenkielisinä käännöksinä muinaisia ja keskiaikaisia eepoksia aloittaen Beowulfista ja edeten sitten islantilaisiin saagoihin tai Eddaan, sekä sen jälkeen mahdollisesti Nibelungin ja Rolandin lauluihin.

Opintopiiri on avoin kaikille aiheesta kiinnostuneille. Ensimmäisessä kokoontumisessa Lauri Harvilahti johdattaa aiheeseen alustamalla maailman eepoksista torstaina 31.3. klo.16 SKS:n juhlasalissa osoitteessa Hallituskatu 1.

Jos olet kiinnostunut saamaan tietoaopintopiirin kokoontumisista lähetä sähköpostia osoitteeseen katja.ritari@helsinki.fi

KESKIAJAN ARKEOLOGIAN KURSSI: MEDIÉVAL ARCHAEOLOGY AS HISTORICAL ARCHAEOLOGY

Pohjoismaisen keskiajan tutkijalle myönnettävän Jarl Gallén -palkinnon vuonna 2010 saanut Tukhoman yliopiston **professori Anders Andréén** tarjoaa kansainvälisen englanninkielisen kurssin keskiajan arkeologiasta.

Kurssi on avoin kaikille opinnoissaan edistyneille. Sille on **ilmottauduttava etukäteen 1.8.2011 mennessä** lähettämällä sähköpostia kurssin organisaattorille (tuija.ainonen@helsinki.fi).

Kurssi on Helsingin yliopiston tiloissa. Tarkka paikka (osoite, luentosali) ilmoitetaan myöhemmin.

OSALLISTUJASTIPENDIT:

Jatko-opiskelijoiden, jotka haluavat osallistua kurssille, on mahdollista hakea osallistujastipendiä, jolla voidaan kattaa matkustamisesta ja asumisesta aiheutuneita kustannuksia.

Vapaamuotoiset, kirjalliset hakemukset (hakemus max. yksi sivu, sisältäen kustannusarvion – joko suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi) on osoitettava tutkimuskeskukselle: *Centre for Nordic Studies, PL 59, 00014 Helsingin yliopisto*. Hakemus on **lähetettävä sähköisesti 1.8.2011 mennessä** osoitteeseen: tuija.ainonen@helsinki.fi.

JÄRJESTÄJÄTAHOT:

Centre for Nordic Studies ja Maailman kulttuurien laitos (Helsingin yliopisto) sekä Historiska föreningen

MEDIEVAL ARCHAEOLOGY AS HISTORICAL ARCHAEOLOGY

A GRADUATE COURSE AT UNIVERSITY OF HELSINKI ON THE 14TH-16TH OF SEPTEMBER 2011

(Exact location TBA)

In recent years medieval archaeology at some European universities has been redefined as historical archaeology. The redefinition underlines the methodological issues in the subject rather than a specific period, although most studies are still directed towards the Middle Ages.

In the course, different issues in historical archaeology will be explored, by using examples from above all medieval Scandinavia. The following lectures will be given:

WEDNESDAY 14.9.

- 10-12 Medieval archaeology as historical archaeology
- 14-16 Medieval texts reflecting prehistory?
– The case of Old Norse religion

THURSDAY 15.9.

- 10-12 Runic writing – from AD 200 to 1900
- 14-16 Social and cosmological aspects
of Romanesque churches

FRIDAY 16.9.

- 10-12 Medieval towns in Scandinavia – structure,
function and meaning
- 14-16 Gotland in 1288 and 1361 – an archaeology of events

ILMOITTAUTUMINEN JA TIEDUSTELUT:

Tuija Ainonen, tuija.ainonen@helsinki.fi, kurssin organisaattori

Elektroninen kirjajhylly

<http://www.irht.cnrs.fr/>

(ranskalaisia arkistoaineistoja kootusti digimuodossa)

“Institut de recherche et d’histoire des textes » is an independent research laboratory of the CNRS (French National Centre for Scientific Research) (Institute of Humanities and Social Sciences – INSHS). Research at IRHT is devoted to the study of the medieval manuscript and textual transmission from Antiquity to the Renaissance.”

<http://www.biblegateway.com/versions/index.php?action=getVersionInfo&vid=4>

Bible gateway:

versio vulgatan on-line -versio, voi tehdä hakuja.

<http://www.crusades-encyclopedia.com/tableofcontents.html>

Ristiretki-portaali

http://www.elsevier.com/wps/find/journaldescription.cws_home/505591/description#description

Journal of Medieval History

<http://www.mgh.de/dmgh/>

Monumenta Germaniae Historica: Scriptores, Leges, Diplomata, Epistolae, Antiquitates, Weitere Reihen

<http://pld.chadwyck.co.uk/>

Patrologia Latina: The Full Text Database

An electronic version of the first edition of Jacques-Paul Migne’s Patrologia Latina

(kirkkoisien tekstejä 200-luvun alusta vuoteen 1216)

... sekä yksi, mutta sitäkin painavampi painotuote:

The Oxford Dictionary of the Middle Ages (2009).

Neliosainen hakuteos, jossa on artikkeleita Euroopan poliittisesta, yhteiskunta- ja kulttuurihistoriasta ajalta 500-luvulta vuoteen 1500. Lisäksi tietoa Bysantin, islamilaisten dynastioiden ja eräiden aasialaisten kansojen historiasta samalta ajalta. Artikkeleita on yli viisi tuhatta ja niiden kirjoittajina on yli 800 tutkijaa, joukossa myös useita suomalaisia.

Kirjahanke on ollut Oxford University Pressin laajin yksittäinen hanke 2000-luvulla. Lisää aiheesta medievalists-sivustolla:

<http://www.medievalists.net/2010/07/02/>

oxford-dictionary-of-the-middle-ages now-published-after-12-year-project/

Kiitos tämäkertaisista ehdotuksista Sini Kankaalle ja Katja Ritarille.

Turun keskiaikamarkkinat

Ensi kesänä matkataan taas vuosisatoja taaksepäin, kun **Keskiaikaiset markkinat valtaavat Turun Vanhan Suurtorin ympäristön 30.6.–3.7.2011** (torstaista sunnuntaihin).

Markkinatorin, käsityöläisten Työnäytösalueen sekä viihdyttävien näytelmien, muskanttien ja narrien lisäksi markkinoilla korostuvat tänä vuonna tieteelliset osiot:

Torstaina, ensimmäisenä markkinapäivänä monitieteinen tutkimuskeskus Turku Centre for Medieval and Early Modern Studies (TUCEMEMS) pitää klo 12–16 seminaarin *”Elämää tuomiokirkon varjossa – näkökulmia keskiajan ja uuden ajan alun Turkuun”*.

Perjantaina on mahdollisuus seurata klo 12–13.30 Turun yliopiston monitieteisen *Tieteen ja kulttuurin Turku, hyvinvoiva kaupunki* -hankkeen (TIU-KU) järjestämää dramatisoitua väittelyä mustasta surmasta ja keskiajan hygieniakäsityksistä.

Lähtettäjä:
Glossa ry.
Kirkkokatu 6
00170 Helsinki

Glossa – keskiajan tutkimuksen seura ry.

- perustettiin vuonna 1996
- on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsen
- yhdistää eri tieteenalojen näkökulmia keskiaikaan
- järjestää esitelmätilaisuuksia, seminaareja, retkiä ja muita keskiajan tutkimusta edistäviä ja esitteleviä tapahtumia
- välittää tietoa itäisen ja läntisen Euroopan keskiajasta kaikille kiinnostuneille
- ottaa kantaa keskiajan tutkijoiden ja opiskelijoiden kannalta ajankohtaisiin kysymyksiin

Jäseneksi

Yhdistyksen jäseneksi ovat tervetulleita tutkijat, opiskelijat ja kaikki, joita tutkimustieto keskiajasta kiinnostaa. Yhteisöjäseniä ovat esimerkiksi kirjastot, yhdistykset ja tutkimuslaitokset. Yhteensä jäseniä on jo yli sata.

Jäsenmaksut

tavallinen: 15 € / vuosi
perustutkinto-opiskelijat: 10 € / vuosi
perhejäsenet: 20 € / vuosi koko perheeltä yhteensä
yhteisöt: 20 € / vuosi

Liittyminen käy kätevästi ottamalla yhteyttä jäsenrekisterin hoitaja Rose-Marie Peakeen (peake@mappi.helsinki.fi, puh. 044 - 377 1745). Kerro viestissä tai puhelinsoitolla uuden jäsenen nimi, osoite, sähköpostiosoite ja / tai puhelinnumero sekä jäsenmaksun tyyppi.

Postituslistalle

Yhdistyksen sähköpostilista on **glossa-list@lista.tsv.fi**. Listalla välitetään tietoa yhdistyksen omasta toiminnasta sekä muita keskiajan tutkimukseen liittyviä uutisia.